

**Position Paper Overijssel (gedeputeerde Annemieke Traag) t.b.v. Rtg Zoutwinning
12/9/2018**

Dames en heren,

Hartelijk dank voor de uitnodiging voor deze hoorzitting.

Als provincie Overijssel hebben wij veel te maken mijnbouw. Zoutwinning is één van de vormen van mijnbouw die in onze provincie voorkomt, naast gaswinning en geothermie.

De zout-win-activiteiten van Akzo Nobel in Twente hebben - naast economisch gewin - de afgelopen jaren helaas geleid tot lekkages in leidingen. Daarnaast speelt er een discussie over instabiele zoutcavernes, die mogelijk op termijn een risico vormen voor de veiligheid in de omgeving. Een derde discussie is het gebruik van stabiele cavernes voor nieuwe toepassingen, momenteel vooral voor opslag van strategische voorraden fossiele brandstoffen.

In deze discussies vallen twee dingen op:

De veiligheid die vanzelfsprekend leek, blijkt onvoldoende te worden gewaarborgd door de initiatiefnemers. Terecht dat het Staatstoezicht op de Mijnen en de gemeente Hengelo daar als bevoegd gezag de vinger bij leggen. De provincie - hoewel geen partij hierin - steunt dit.

Daarnaast is de omgeving steeds kritischer op de gevolgen van de zoutwinning voor de omgeving. Het gegeven dat in Groningen de veiligheid en belangen van de omgeving op het tweede plan stonden, is hiervan op invloed. Daarnaast is er vlak over de grens in Duitsland een grote lekkage van olie geweest uit een ondergronds opslag in een natuurgebied. Een wake-up call voor Twente.

Ik kan de onrust van de mensen in Twente begrijpen.

Als het gaat om Akzo zien wij dat het bedrijf op dit moment bezig is om - onder druk van SODM - de erfenissen uit het verleden snel op te lossen. Ook de communicatie lijkt op dit vlak te verbeteren.

Toch zie ik parallellen met andere vormen van mijnbouw. Het beeld dat de mijnbouwsector het zelf onvoldoende in de hand heeft, wordt sterker. De mijnbouwbedrijven en overheid worden niet langer geloofd.

Er is - kortom - een imagoprobleem voor de gehele sector.

Ik pleit daarom voor een cultuuromslag, waarbij de omgeving beter wordt betrokken bij mijnbouwinitiatieven. Communicatie en participatie zijn daarbij de sleutel.

Ik wil graag drie zaken bepleiten:

Stuur scherper op communicatie en participatie

Niet zelden leiden mijnbouwinitiatieven in de regio tot politiek debat en maatschappelijke onrust. Dit ontstaat doordat initiatiefnemers en bevoegd gezag (lees het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat) tot het moment van de adviesaanvraag vaak niet of nauwelijks hebben gecommuniceerd met de omgeving. En als er al is gecommuniceerd, dan heeft zich dit vaak beperkt tot het informeren van de omgeving. Van tweerichtingsverkeer is nauwelijks sprake. Recent hebben we dat meegemaakt in Eesveen en Hardenberg

(gaswinning). Eerder betrekken van de omgeving, tijdig en transparant communiceren, en meer invloed zorgt voor meer draagvlak voor de plannen. Daar hebben zij als provincie ideeën over, maar deze taak hoort echt bij de initiatiefnemer en het bevoegd gezag.

Draag zorg voor integrale besluitvorming

Inhoudelijk ervaren wij daarnaast gebrek aan samenhang tussen verschillende procedures. Mijnbouw aan de ene kant, en natuur en omgeving (wabo) aan de andere kant. Voorschriften worden verschillend geïnterpreteerd, of zijn onduidelijk.

Een integrale afweging is nodig om het belang van de omgeving (veiligheid, natuur) tijdig te borgen in de besluitvorming over Mijnbouw. Dit draagt bij aan transparante besluitvorming, en levert bovendien tijdswinst op voor bedrijven in de procedure.

Benut de adviezen die de regio u hierover aanreikt.

Als provincie hebben wij sinds begin 2017 wettelijk adviesrecht bij besluiten over mijnbouw. Als provincie vinden wij het belangrijk om hier als regio breed naar te kijken. Zodra ons een adviesverzoek bereikt, organiseren wij de afstemming tussen de decentrale overheden. Dit leidt in de meeste gevallen tot een gezamenlijk, breed gedragen advies aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Het stoort ons dat onze adviezen slechts mondjesmaat worden overgenomen in de besluitvorming van het ministerie. In onze adviezen vragen wij steeds aandacht voor de zaken die ik zojuist heb genoemd, zoals zorgvuldige communicatie. Wij zijn van mening dat de adviesrol van de decentrale overheden nog veel beter kan worden benut.

In een recente zienswijze die wij als provincie hebben ingediend over de gaswinning in Hardenberg hebben wij dit punt ook stevig gemaakt.

Tot slot bepleiten wij - samen met andere provincies - een helder en duidelijk schadeprotocol voor omwonenden van mijnbouwinitiatieven. Helderheid aan de voorkant (bouwkundige vooropname), en voldoende meetgegevens om schades ook daadwerkelijk te kunnen herleiden.

Hartelijk dank voor uw aandacht.

Mijn adviezen (desgevraagd mee te geven):

- Investeer in een relatie met de omgeving. Niet alleen als er een besluit zoals bijvoorbeeld een vergunning nodig is, maar gedurende het gehele proces. Betrek de omgeving op tijd: niet als besluitvorming al in beton is gegoten, maar op het moment dat het proces begint.
- Wees open en transparant over risico's en geeft de omgeving invloed. Het gevoel van veiligheid kan worden vergroot als wordt gewerkt met het hand-aan-de-kraan-principe. Bij calamiteiten gaat de pomp dicht. Safety first.
- Geef op een begrijpelijke en transparante manier inzicht in wat er gebeurt. Plaats voldoende meetapparatuur om bodemtrillingen en bodemdalingen te registreren en te herleiden. Maar deze informatie toegankelijk (niet alleen technisch, maar ook in vorm) voor leken.
- Een belangrijke les uit de energietransitie: denk na hoe de omgeving kan meeprofiteren van de opbrengst. Er zijn verschillende vormen van financiële participatie van de omgeving.
- Zorg voor een goed schadeprotocol, dat vooraf voor iedereen duidelijk is, en zorg voor een goede bouwkundige vooropname.